

Predikan Jungfru Marie bebådelsedag 2023

Luk.1:26-38, 1 Sam.2:1-10,Kol.1:15-20

Född av fadern..

Det står en ängel i rummet. Maria är inte den enda som har upplevt det. Ingen hade väntat det, inte Maria heller. Besök från himlen blir man inte bli förvarnad om. Hon trodde inte att det var något särskilt med henne, men det verkar som om ängeln menar att det verkligen är något särskilt med henne. Han kallar henne högt benådad, och försäkrar henne att Herren är med henne.

Hon blir förskräckt. Vad ska detta betyda?

En ung flicka, säkert bara tonåring, och förlovad men inte gift, med Josef, som antagligen var bra mycket äldre än hon.

Ingenting av detta hade hon bestämt själv; trolovning och äktenskap var en familjeangelägenhet, och som kvinna var hon ungefär lika fri som dagens kvinnor i Iran eller Afghanistan. Hon stod under förmyndarskap hela livet. Ängelns ord kastar henne ut ur denna kvinnliga underordning i ett enda slag, och det med besked.

Hon ska inte vara rädd, hon ska bli gravid och föda en son, som ska heta Jesus, ett vanligt namn.

Visst, tänker Maria, det är ju hennes lott och främsta uppgift i livet att föda söner. Det stämmer precis med alla hennes förväntningar på livet, men det som kommer sen rubbar allt detta.

För sonen hon ska föda ska bli stor och kallas den Högstes Son, han ska ärva Davids rike, och härska över Jakobs hus för evigt.

Maria häpnar, men hon har nog ändå inte förstått vidden av vad ängeln säger till henne.

Ska jag alltså bli mor till en kung? Det ängeln säger är ju precis det; denne Jesus ska bli en ny judekung, liksom David en gång var för 1000 år sedan, och han ska härska över samma folk, Jakobs hus. Och han ska liksom David och alla Israels kungar till den siste för över 500 år sedan, kallas Guds Son. Bara detta är omtumlande och obegripligt. Ska hon, Maria, alltså föda en blivande kung?

Nu måste Maria få tala, hon måste få lufta sina tvivel.

Hur ska detta ske, undrar hon. Men det hon säger sedan är underligt. Hon säger att hon inte har haft någon man. Det är sant; Josef och hon får inte vara tillsammans ensamma en enda minut förrän de är gifta. Men sedan är det väl inget problem att bli gravid, och föda en son som ska få heta Jesus.

Det verkar som om ängeln på något sätt har fått henne att tro eller inse, att det som nu ska ske, redan är på gång.

Ängeln blir liksom en himmelsk barnmorska som ska meddela det hon anar, men ännu inte vet; du ska ha barn, du är gravid. För i det ögonblicket ängeln fortsätter, är hon det.

Helig Ande ska komma över dig, den Högstes kraft ska göra dig gravid. Därför ska barnet kallas heligt och Guds Son.

Detta är något alldeles nytt. Inte bara att Maria ska bli gravid genom helig Ande, utan hjälp av Josef, utan att det barn som nu ska födas inte bara ska kallas Guds Son, som alla Israels kungar hade kallats, utan verkligen ÄR Guds Son. Sann Gud och sann människa, som den nicenska trosbekännelsen uttrycker det, och fortsätter ” född, och icke skapad före all tid, av samma väsen som Fadern, Gud av Gud, ljus av ljus...” Vi hör ett eko av detta i Paulus ord i Kolosserbrevets idag.

Det är alltså detta som nu ska hända. Gud ska bli människa. Inte en världslig kung, som David och alla de andra i forntiden, utan kung i ett annat rike, i Guds rike.

Ja, hon ska verkligen föda en kung Maria, en kung som samtidigt är Gud och människa.

Hade hon något val? Just i det här ögonblicket kanske hon inte tänker på konsekvenserna för henne själv, och för hennes äktenskap med Josef, men det skulle komma. En kvinna som blir gravid före bröllopet är visst inget problem. Det är bara att gifta sig med mannen, men om Josef är säker på att det inte är han som är fadern, vad händer då....

Allt detta måste ha virvlat förbi i Marias huvud, när hon fullkomligt omtumlad svarar; Jag är Herrens tjänarinna, ske mig som du har sagt. Hon får också ett glädjebesked; hennes släkting Elisabet är mot alla odds gravid på sin ålderdom, liksom en gång Hanna var, hon som blev mor till Samuel, som valde ut kung David. Allt hänger ihop i den långa och märkliga historien; Israels historia, som har lett fram till detta; jungfrun ska bli havande och föda en son.

Väldet är lagt på hans axlar, och detta är hans namn: Allvis härskare, Gudomlig hjälte, Evig fader, Fredsfurste. Väldet skall bli stort, fredens välsignelser utan gräns för Davids tron och hans rike. Det skall befastas och hållas vid makt med rätt och rättfärdighet nu och för evigt. Herren Sebaots lidelse skall göra detta.

Orden ur Jesaja skulle bli verklighet en dag, det trodde alla, men att det skulle bli så här, just nu, det är svårt att tro.

För Maria, för alla hennes systrar och bröder, som levde i ofrihet och ockupation, förtryckta och övergivna. Men plötsligt händer det

alltså, det stora som händer är alltid oväntat, i världen och i våra egna liv. Det tror jag att vi alla har upplevt. Det som helt ändrade våra liv hade vi inte planerat alls. Och hur skulle Maria ha kunnat förbereda sig för detta? Och varför just hon? Att bli gravid och föda en son hade många gjort före henne, hon var omgiven av kvinnor som skulle hjälpa henne. Även om det var första gången och hon var mycket ung. Men att föda Guds Son, att bli gudaföderska som de ortodoxa kyrkorna kallar henne, eller himladrottning, som hon heter i den katolska traditionen, ville hon verkligen detta? Eller blev hon bara ett lydigt redskap i Guds hand? Det ser ju så ut. Hon ödmjucar sig, hon är Guds tjänarinna. Är det bara vad en kvinna förväntades vara; underdånig och lydig, eller är det hennes eget fria val?

Vi vet inte säkert. Bara Maria visste varför hon svarade ja. För hon kunde ha svarat nej, hon kunde ha varit lika motsträvig som en gång Mose, när han blev kallad, eller Jeremia, som menade att han var för ung.

Men hon svarar ändå ja, hon är villig. Och hon är utvald, det förstår hon, även om hon inte förstår varför. Det är inget särskilt med mig, kanske hon tänker, men det kanske är just det som är anledningen till att Gud väljer henne. Hon är en av de minsta, en vanlig flicka, utan höga tankar om sig själv. Och visar inte Bibeln, historien och erfarenheten gång på gång att det är just sådana människor som Gud behöver. De som är villiga, de vill inte glänsa själva, de tror inte stort och behöver inte ständig bekräftelse och vill inte bli några

stjärnor alls. Hennes son skulle säga det många gånger; de sista ska bli de första, och de minsta ska bli de största i Guds rike.

Därför är Maria stor, och ska prisas salig. Hon ska inte tillbes och inte upphöjas till gudomlighet, men hon är den människa som föder Guds Son, uppfostrar honom och ger honom kärlek och omsorg. Det gör henne stor, i alla tider.